جەر جۇزىنىڭ ەڭبەكشىلەرى بىرىگىڭدەر!

ەكى سانى 5 تيىن.

ەڭبەكشى قازاق

جالپى وداقتىق كومۋنيس (بالشەبەك) پارتياسى

كۇندە شىعادى.

ЭНБЕКШИ КАЗАК
ЕЖЕДНЕВНЫЙ ОРГАН
ЦИК и Крайкома В. К. П. (б)
КАЗРЕСПУБЛИКИ.
Год издания пятый.
Адрес: Кзыл-Орда, редакция газеты „Энбекши Казак".

گازەت باعاسى:
ۇش ايعا 1 سوم 45 تيىن
التى ايعا 2 سوم 80 تيىن
بىر جىلعا 5 سوم 60 تيىن

جارنامانىڭ باعاسى:
1 - بەتتە پەتيت جولى 50 ت.
باعانا اراسىندا بولسا 65 ت.
سوڭعى بەتتە 30 ت.
جوعالعان قاعازدار 50 ت.

تالىق كەمسەرلەر كەڭسەسىنىڭ 21 - نشى جىلعى ايىرالىنىڭ 15 - ى مەن ۋيەزدە شىعارعان قاۋلىسىنشا جارنامالاردان 10 پروسەنت سالىق الىنادى.

كانتوردا، بارلىق پوشتا ورىندارىندا، اگەنتتەر ارقىلى «ەڭبەكشى قازاق»قا جازىلۋشىلار قابىلدانادى.

قازاقستان ولكەلىك كەڭەس كامىتەتى مەن ولكەلىك ۋ. ك. پ. (ب) كامىتەتىنىڭ گازەتى.

1921 - نشى جىل نويابىردىڭ 7 - سىندە شىعا باستادى.

باسقارما جانا كانتور ادرەسى: قىزىل وردا، بۇرىنعى پوشتا ۇيىندە.

№ 53 (490) — 1926 جىل، مارتتىڭ 9 - ى، سەيسەنبى — № 53 (490)

جەۋ سالىعى توقتاتىلدى.

قازاقستان ورتالىق اتقارۋ كامىتەتىندە.

جەۋ سالىعى الىناتىن بولسا.

تۇركىستان رەسپۋبلىكەسىنىڭ ورتالىق اتقارۋ كامىتەتى مەن حالىق كامەسەرلەر كەڭەسىنىڭ 23 - نشى جىل ماۋسىمنىڭ 28 ىندەگى قاۋلىسى بويىنشا بۇرىنعى تۇركىستان رەسپۋبلىكەسىندە جەۋ سالىعى بولاتىن ول سالىقتى ۇكىمەت جاعىنان سالىنعان بوگەۋلەر ارقىلى جەۋ شىعۋلار تولەيتىن.

جول قاۋلىنىڭ ارقاسىندا جەتى جەۋ، ەرداريا گۋبەرنيەلەرى مەن قارا قالپاق وبلىسىنىڭ قالى وزەندەرىنىڭ كولى، قاريجى مەن ...

[illegible]

«قوسشى» ودامى - قارا شارۋانىڭ قامى.

[illegible]

كاپيتال بيلەگەن ەلدە تەڭشىلىك جوق.

[illegible]

قازاقستاندا ولىق كەڭەس ... كەڭەسىندە

[illegible]

ۇلت رەسپۋبلىكەلەرىندە

مەسىر داعى.

[illegible]

ۋكرايندا.

[illegible]

ماسكەۋ قابارلارى.

•• سەرشسوب جولداس «سىبىر»...

[illegible]

جەتى - سۋ گۋبەرناسى، جاركەنت ۋيەزىندە اۋىل كەڭەستەرىن قايتا سايلاۋ ناتيجەسى

جاركەنت ۋيەزىندە قايتا سايلان- عان قازاق اۋىلى 10، ورىس اۋىلى 9. وسى اۋىلداردا سايلاۋعا ارالاسۋعا ەركى بار سايلاۋشىلار 27 مىڭ 179 كىسى. - ولاردىڭ 18 مىڭ 230-ى قازاق (8 مىڭ 732-ى ايەل) بولىپ، قالعان 5 مىڭ 946-ى ورىس ايەل) 2 مىڭ 903).

بۇلاردىڭ سايلاۋعا كەلگەندەرى 11 مىڭ 745 كىسى، قازاقتان 6 مىڭ 434 ەركەك، 2 مىڭ 496 ايەل كەلدى. ورىستاردان كەلگەنى 2 مىڭ 323 ەركەك، 485 ايەل.

اۋىل كەڭەسىنە 690 مۇشە سايلاندى. قازاقتان سايلانعاندار: 389 ەركەك، 53 ايەلدەر، ورىستان 228 ەركەك، 20 ايەل. بۇل سايلانۋ- شىلاردىڭ 18 ى پارتيا مۇشەسى.

اقمولا گۋبەرناسى، اتباسار ۋيەزىنىڭ بولىستىق اتقارۋ كامىيتەتىن قايتا سايلاۋ ناتيجەسى

اتباسار ۋيەزىندە بارلىعى 8 بولىستىق اتقارۋ كامىيتەتى بار. بۇل بولىستاردىڭ سيەزىنە 576 كىسى قاتىستى. بۇلاردىڭ 300-ى قازاق، ونىڭ 12-ى ايەلدەر، قالعان 276-ى ورىس، ورىستان 7 ايەل كەلدى. پارتيا مۇشەسى 183 كىسى.

بولىستىق اتقارۋ كامىيتەتكە مۇشە بولىپ 51 كىسى سايلاندى، ولاردىڭ 21-ى قازاق، 30-ى ورىس، بىر قازاق، ايەل بار. ... سايلانۋشىلاردىڭ 28-ى پارتيا مۇشەسى.

اۋىل كەڭەستەرىن قايتا سايلاۋ ناتيجەسى.

اتباسار ۋيەزىندە 26 قازاق اۋىلى، 56 ورىس اۋىلى سايلاندى.

سايلاۋ جاسىنداعىلاردىڭ جالپى سانى 59 مىڭ 607، بۇلاردىڭ 31 مىڭ 301 ى قازاق، ايەلى 14 مىڭ 847. ورىس 28 مىڭ 306 كىسى، ايەلدەر 14 مىڭ 785.

سولاردان سايلاۋعا كەلگەندەر 27 مىڭ 527 كىسى، 15 مىڭ 265-ى قازاق (54 پروتسەنت) ايەلدەر 4 مىڭ 662، 12 مىڭ 262 ورىس، ورىستان 3 مىڭ 46 ايەل قاتىستى.

اۋىل كەڭەسىنە مۇشە بولىپ 1 مىڭ 894 كىسى ... 920-ى قازاق، ايەلى 74، قالعان 884-ى ورىس، ايەلى 55 كىسى. بۇلاردىڭ ... 208 پارتيالىلار بار.

گۋبەرنيە قابارلارى

●● اقتوبە. گۋبەرنيانىڭ كەرلەۋ - جايلاۋ ۋەلايى قاراۋىندا 71 اۋىل ... ولاردىڭ 16-ى ... 26-ى ورىس ... 3 مىڭ 623 ... 5 مىڭ 125 ... 10 ... 67 ...

اۋىل ... قايىسى ...

گۋبەرنيانىڭ ... بولاردان باسقالا ...

●● الماتى. ...

●● اقمولا. كوكشە تاۋ ۋيەزىندە سالىق تۇسىمى جۇرىپ جاتىر، جالپى ۋيەزدەگى سەيتكەندە وسى كۇنى اۋىل شارۋا سالعىنىڭ 73 پروتسەنتى جيىلدى.

اعارتۋ جونىندە

تاب وسى كەمەڭگە الاقتىعى؟

تورعاي قالاسىندا ۋيىم مەكتەبى جىلدان جىلعا ۇلعايىپ كەلەدى، دوڭگە بولادى. ۋيىم مەكتەبى املەكەت بۇدجەتىنەن ۋزىپ، تيىستى قارجىسىن ۋاقتىمەن الىپ وتىرسا، ۋز كۇنىن ۋزى كورە الاتىندا تۇرى بار.

بىراق، بىلتىردان بەرى دەڭكەگە تيىپ جۇرگەن ۋاقىتسىز جۇمىس، مەكتەپكە بولىنەرلىك قارجىنىڭ كەرەگىنشە ۋاقتىمەن ىشلەماۋى. ماسەلەن: 25|26 جىلىنىڭ I كىبار- تالىندا (وكتابر، نويابر، دەكابر) كەرەگىت نويابردىڭ اياعىندا اشىلدى. II كىبارتالدا مىنە بۇگۇن بەرىل- مەگەن 20 - سى الى كەرەگيت اشىلمان جوق.

تورعاي قالاسىندا تۇرمەڭدا كەرەكتى زات بەردە بولسا، بەردە جوق بولادى، سەبەبى: كەرەكتى زاتتاردىڭ بارى دوڭگە بولادى. المۇ- مەتتىڭ جانا جاي ساۋدەگەرلەر ارقىلى كورشى ۋيەز، گۋبەرنەلەردەن كەل- تىرىلەدى. سول ساعاتتا اقشاسى بارلار تالاسىپ، تارماسىپ الادى دا، اقشاسى جوق، ۋيىم مەكتەبى سەكىلدىلەر قۇر قالادى.

نەسيەگە زات بەرۋگە الۋمەت دۋكەندەرى بولسىن، جاي ساۋدەگەر- لەر بولسىن قولقىنى ەمەس، ولاردىڭ دا ايتاتۇعا بولمايدى: قاي - قايسىندا دا كۇردەلى سوما كەم. از سوماعا كەل- گەن زاتتارىن نەسيەگە تاراتسا، ساۋ- داسى تۇقتاپ، دۋكەندەرىن جابۋ كەرەك. سوندىقتان ولار ازدى- كوپتى سوماسىن بىتىراتقىسى كەلمەيدى.

ۋيىم مەكتەبىنىڭ قارجىسىنا كەرە- دىيتتىڭ ۋاقتىمەن نەن اشىلماۋىنا سەبەب نە ەكەنىن بىلە المادىق!

تاب وسى كەمەڭگە سالاقتىعىنان بولىپ وتىرعان جۇمىس؟ قالىق اعار- تۋ كامىسارتى زەر سالسا ەكەن.

تورعايداعى ۋيىم مەكتەبى مەڭگەرۋ- شىسى: دوسمىرزا ۇرپەبەس ۇلى.

قازاقستان جاتتارى مەن جومىسكەرلەرگە كاسىپ- وداق بىلىمىن بەرۋ ىسى

ىرى كاسىپتى ورشىتۋگە جاڭا عانا كىرىسىپ كەلە جاتقان قازاقستان رەسپۋبلىكەسى اسىرەسە تاجىريبەلى جومىسكەرلەر ازىرلاۋ ىسىنە مۇقتاج.

وقۋ كامىسارياتىنىڭ كاسىپ بىلىمىن باسقاراتىن بولىمى ايماقتىق پارتيا كامىيتەتى، كاسىپشىلەر وداعى، جاتتار ۋيىمىنىڭ وكىلدەرى جانا بىر نەشە كىسىلەردىڭ قاتىسۋىمەن ستالگەن ماجىلىسىندە مالەلەنىڭ وسى جانىنا انا كوڭىل بولىنىپ، ونىڭ ىسى جوسپارىن جاساعاندا بۇل ماسەلە كەڭەس نەكەرىلىپ، تيىستى ورىن بەرىلدى.

بىراق، ازىرگى شارۋا جاعدايى وسى كۇنگى قولدا تۇرعان بايىرلىك-زاۋىت شاكىرتتەرىنىڭ سانىن قىسقارتۋعا جانا وندىرىس ورىندا- رىندا ىستەپ جاتقان جومىسكەرگە تىسقا مەرزىمدى كۇزۋرس اشىپ بەرۋگە مۇمكىندىك بەرەتۇن بولدى.

1924-25-ىنشى وقۋ جىلىندا اشىلعان بايىرلىك - زاۋىت مەكتەبىنەرى نەمىر زاتى، اعاش ىستەيتۇن، تاۋ- ۋن جانا ترانسپورت سياقتى ىرى كاسىپ ورىندارىندا ىستەيتۇن تاجى- رىبەلى جومىسكەرلەر ازىرلەدى.

بۇكىل قازاقستانعا بۇل ورىندار مۇلدە ازدىق قىلاتۇن. ونى تومەندەگى سانلاق اشا كەرەك.

سەمەي گۋبەرنەسىندە تەرى ازىر- لەۋدى ۋيرەتەتۇن بىر بايىرلىك زاۋىت مەكتەبى بار، وقۋشىسى 19 تىراندس- پورت مەكتەبى-1، وقۋشىسى 54.

ورال گۋبەرنەسىندە تاۋ سەنە ۋيرەتەتۇن بىر بايىرلىك-زاۋىت مەكتەبى بار، وقۋشىسى-43 كىسى؛ ار تۇرلى ونەرگە ۋيرەتەتۇن مەكتەبىدە بىرەۋ، وقۋشىسى 72. تۇركىستەندە تاشكەن تەمىر جولىنىڭ بايىرلىك- زاۋىت مەكتەبى، وقۋشىسى 35؛ اقمولا گۋبەرنەسىندە تەرى بايىرلىك- زاۋىت مەكتەبى، مۇندا 20 وقۋشى بار، بارلىعى 6 مەكتەپ، وقۋشىلارى 243، سولاردىڭ 48 قازاق قالعاندارى ورىس جانا باسقا ۇلتتاردان.

بۇلارعا قوسىمشا قىسقىجەر-جەردە جاستار ۇيىنىڭ زاۋىت-بايىرلىك مەكتەبىنەرىنىڭ اشۋىنىڭ ازىرلىك جۇمىسى ستەلىپ جاتىر.

ولار مىنا جەرلەردە اشىلادى: الماتى-دا توقۋ ىسىنە ۋيرەتەتۇن مەكتەپ، الى مەكتەبى، شىمكەنتتە - قىيسىيا مەكتەبى، ادەرادا تاۋ مەكتەبى، رىيبەردە تاۋمەكتەبى، ەكى باس ۇزەندا تاۋ مەكتەبى، وسكەمەندە الى مەكتەبى، قارقارالىدا تەرى مەكتەبى.

ىرى كاسىپتى ورشىتۋ، ەكىنشى ونىمەن ارتتىرۋ وزىمەن 1924|25 ىنشى وقۋ جىلىندا كاسىپ تەقنيكا ساۋاتسىزدىعىن الەشەكتە باسقارۋشى بولارلىقتاي ازىرلەيتۇن تىسقا ۋاقتتى مەكتەبتەر اشىلادى.

تومەندە كورسەتىلگەن كۇزۋر- ستەردەن 298 كىسى وقىپ شىقتى. ونىڭ 186-ى قازاق. ولار مىنالار: اقشا كەمەسىرتى قارجىستان اقشا قىزمەتكەرلەرىن ازىرلەيتۇن 4 ايلىق كۇزۋرس اشىلىپ 32 كىسى وقىپ شىقتى، قازاقستاننىڭ ايماقتىق اۋىل شارۋا ۋەلايى 3 ايلىق كابەرىتيپ كۇزۋرسىن اشىپ، ودان 38 كىسى وقىپ شىقتى، بىر جىلدىق پوشتا كۇزۋرسىنەن 90 كىسى، قازاقشا ىس جۇرگىزۋدى ۋيرەتەتۇن كۇزۋر- سىنەن 30 كىسى، كاسىپشىلەر وداعى كۇزۋرسىندە 30 كىسى. زاڭ كۇزۋ- سىنەن 48 كىسى. ساۋدا كۇزۋرسىنەن 60 كىسى وقىپ شىقتى.

قانداي كۇزۋرس بولسادا كاسى- پشىلەر وداعى جانا تيىسى بارمەكە- مەلەردىڭ جاردەمى، سولاردىڭ ۋيد- ستىرۋ ىسىنە قاتىسۋى مەن اشىلدى.

مۇنان كەيىن دە بۇل سياقتى مەكتەپتەردىڭ تارتىبىن تولىقتىرىلىپ اشىلا بەرىلۋىنە سەنىم جوق.

شەرەزىپ.

كۇن شەرھى ماڭىندا

تۇركىيادە شەت ەلدىڭ شوپىرى قالدىرىلمايدى.

تۇركيەدەگى قول استىنا قارايتۇن شەت ەلدەردىڭ ۋاقىت كەمە-كاپىتاندارى تۇركيەدە قالىپ جۇرگەندەرى تىيىلعان.

كارىركى ۋاقىتتا شەت ەلدەردىڭ شوپىرلارى ستەن شىعارىلىپ جاتىر (شوپىر ايتالىيدا، ماشىنە جۇرگىزۋ- شىلەر)

ليمان جومىسكەرلەرى، ماكتەپتەرى جومىسكەرلەرى تۇركتەر جومىسكە- رلەرى بولسا تۇرك بولۋ جونىندە سەكە امىر دەپ شەت ەلدەردىڭ كاسىپ ورىندارىنا اينىلعان.

ستانبول قالاسىندا بىر ايدىڭ ىشىندە شەت ەلدەن شوپىر قالماسا كەرەك.

تىل تۋرالى

4.34

گازەت، جۋرنال بەتىندە كەي بىرەۋلەر «كىتاپ سەنى» دەپ، سوز جازادى. وزى بىلەتىن وز جەرىندە جوق بىر سوز تاۋىپ السا، سونى الدە كەمەڭ تىلى؟ دەپ جاتىرعانىدى.

بۇل دۇرىس ەمەس سەبەبىن ايتايىق.

قازاق تىلى ار ولكەدە، ار گۋبەرنەسىندە وزدەرىنە قولدانىلاتۇن، وزگە ولكەلەر بىلمەيتۇن تىلدەر بار. مۇنى ولكە تىلىندە جەرگىلىكتى تىل دەپ اتالادى (Провинциализм) ادەبىيەت قيسىنى مەن قاراساق: جەرگىلىكتى تىلدەردى كوپ قولدانىپ، سوزدى تارىلتادى؛ دىبىسسىز قىلادى. بىراق ۋيسىز قىلماۋىن پايدالى تىلدەرى بار.

قازاقتىڭ قاي ولكەسى، قاي گۋبەرنەسىنىڭ تىلى تازا قازاقتىكى، قاي ولكەنىكى بۇزىلعان، بىلىپ تىل ەكەنىن كەسىپ ايتۋ قيىن. بىراق قاي ەل بولسادا كورشى ەلدەرىنىڭ تىلى اسەرىنە ساۋ ەمەس. ماسەلەن، بوكەيلىكتە تاتاردىڭ، ارابتىڭ، پارسىنىڭ ورىستىڭ اسەرى كوبىرەك بولعان: دىن باسىلار، قىزمەت باسىلار سول ەلدەردەن كوپ ارالاسقان. جەتى سۋ مەن سىردارىيادا وزبەكتىڭ اسەرى بار، قوستانايدا ورىس، تورعايدىڭ اسەرى بول. سەمەي، اق مولدادا اراب، ورىس تىلدەرىنەن اسەر بار. قىسقاسى، بىر جاعى دىننىڭ، ەكىنشى جاعىنان ۋكىمەتتىڭ، تۇرمىستىڭ بايلانى- سىمەن جاتتان جاپسىرىپ الىنعان تىلدەر ار ولكەدە بار.

ايتا بەرسەك، تازا قازاقتىكى دەرلىك تازا تىل از بولىپ قالادى.

تىلدىڭ بىر تالايى ارابتىكى، پارسىنىكى، سارتتىكى، قالماقتىكى بولىپ شىعادى. ماسەلەن، مىنا تىلدەردى قاي ەلدىكى دەر ەدىك:

«جاۋاپ، ىرىس، بالايىق، پايدا، دۇرىس، دەرت، داۋا، ەگەر، ار، بەزەن، كەسى، پارا، دوس، باق (پاتشا)، شاتىر، نۇر، زالىم، زەر، ەمەس، كەلدىك، ونەر، زاقىم، توبان، ىيمان، مىسال، دوزاق، قىسمەت، داۋلەت، كەمەل، ازات، كور، بازار، اپيل، بەرادار، مەن... دۇكەرىت، قوپ .. ساقارا، الدەشون..

بالا كەلەدى، مۇندىڭ بارى پارسىنىكى. كەي بىرى كەنە اراپتىكى. بىراق بۇل تىلدەر بىزگە الدە قاشاننان ارالاسىپ، سىڭىسىپ بولىپ كەتكەن؛ سوندىقتان جات تىل ەكەنىن وزىمىزدە بىلمەيمىز. وزگەسىن قالدىرىپ تاستار ەدىك، جاۋاپ، ىرىس، دۇرىس، پايدا، بالايىق، ار، كەسى، پارا، دوس، ونەر، قىسمەت، بازار... دەگەن سوزدەردى قالاي الماي تۇرارىمىز؟ قازاقتىڭ دەمى دەگەن سوزدىڭ بۇتەنىن الماسا، ۋاقىت نە داۋا قىلارسىن؟

دۇرە دەپ پارسى جۇرتى الشىندى ايتادى ەكەن، سودان دۇرەگەر، تۇۋعان دۇرە كادۇرىن زەرگەر بىلەرى دەگەن ماقالدا بار. ەكەلەك، باس، باس مۇيەك، دوزاق، زۇبرىق، (سالىنۋعاننىڭ دۇرى دەپ، دۇرىكىدى ارى ال، دەپ، قازاق ايتادى) دقىمات - بالا (بالادا بىزدىكى ەمەس؟) داۋلەت - بايلىق، باق (باق دا بىزدىكى ەمەس)؛ ازات ەركىن، بوس؛ كور- سوقىر؛ شاتىر - تىياتىر؛ بەتەن.. قول؛ ونەر، زەرەكتىك (تالانت)؛ «مىسال، ۋىقمى، سەۋدامىن؛ بىرادار- اعا؛ دوكىرت - اۋرىپ قالدى؛ دوپ.جاۋمى، ساقارا - شول دالا؛ دانشپان - بىلگىش، وقۋلى دقات، ەلام، بىزدىڭ تىلىمىز ەمەس دقات.پارسىنىكى، اراپتىكى دەسەك، ەلام ارى ۋزىمى قالعانى ارى كەرەك (ۋنان) جۇرتىنا بولەن' ار تىل ونى مەن تۇراتۇرسىن.

ار ەلدىڭ وزجەرىنە ايتىلاتۇن تىلدەر بار، سەمەي، اقمولالىقتار دوكەي دەسە، تورعايلىقتار ايدىڭ دەيدى، ەرگەشەك، بابايى، دكەلە، دەگەن سوزدەر بار؛ دبىر كەلكى، دبىر تكەاي، ەگەن ... سوزدەر بار، اتپ، دادىيە، تيىنى، شىبەن، جورتا، دجوريا، دقاسقان، دەگەن سوزدەر بار، وسىلاردىڭ قايسى دۇرىس؟ شىن قازاقتىڭ تاكەلى قايسىندا باسىلىپ تۇرا؟ اسىرۋ قيىن. ار سوزدىڭ وزىن ار ەل ار تۇرلى ايتادى. وزدەرىنشە ەزۋىدى، باسقالارشا بۇزادى، باسەلەن، سەمەي جاق كيگىز، كورپىش، تۇلدىك، دەسە، تورعاي جاق دكيىز، كەرپيش، تۇكلىك، دەسە تۇلدىك دەيدى. سەمەي جاق دوراك دقىستاۋ، دەسە تورعاي، دكولا، دقىستاۋ، دەيدى. كەي ەل باتى اشىق تۇراني داۋلا، دەيدى. (قىستاۋ بار ولمە بولسا كەرەك)؛ بىرەۋ دەرىشك، دەسە، دەنى بىرەۋ دەكەرشاق، دسودىلكە، دەيدى، دارىس، دى دجىدىك، دەرتە، دا كاۋبىلە دەپ تۇرلىشە ايتادى، دەل اعاش، دبىلدىك، دبىلدىك، دەپ تۇرالىپ رەي. دسىرەكە، دشىرىي، دوتتىق، دشاقىياق، دەپ تۇرلەندىرەدى. دتاشە، دتۇيەن شىمار، دتاي وكىز، دتانادەپ ار تۇرلى ايتادى. دكويەن، دقوشىقار، دماي، دسكىرت، دەپ تۇرلىشە ايتادى، دارا، دارا، دتەرە، دەپشى دەپ تۇرلىشە ايتادى..

وسىلاردىڭ بارىن مەنبەي، جالقىباي، قاراسترىپ - سالىستىرىپ وتىرسا، ار مال وزىندە دۇرىس سويلەپ جۇرمەن دەپ ويلايدى. بىزدىڭ الدەكى دۇرىس دەپ ايتا المايمىز، ۋيىتكەنى دايدىك، مەن ددوكەي، دەلىك، دجابىاي، مەن دكەلدىكە، ددبىر تكەاي، مەن ددبىر ۋكەكى، دەلىك، دجورتا، مەن ددوريانىڭ، دكيگىز، مەن دكيىز، دەلىك، دتۇلدىكى، مەن دتۇدلىك، دەلىك، دەكەرشاق، مەن دسىكلى، دقاۋاشك، مەن دتۇلدىك ننىڭ قايسى دۇرىس دۇرىسى؟ بولار ەدى، بولار بىزگە جات تىلدەر ەمەس، بارى قازاقتىكى، كەي بىر دەبىستارى وزگەرگەن، مەن قازاقتىكى جوبايدى.

بىزدىڭ تەكسەرۋلەرىمىز بويىنشا، بوتەن جۇرتتان وزىمىزدەكى بار تىلدىڭ ورنىنا تىل كىرىپ بارا جاتسا سونى الىپ تاستاپ، قازاق تىلىن ارشىپ، تازارتىپ وتىرۋىمىز كەرەك. ماسەلەن، جەتىسۋ، تورعايدا داگلوبلە ني الىپ كەلسە، دتورا، كولدە تام، تۇي، كەرپيش، وزي، تورعايدا دزىمكە، ني قىستىرسا، قابادقۋىن وتىرعاندا دسكىرت، تى دكويەن، ني قولدانسا، ورنىندا دقوشىقار، دكوكىرت، تورعايدا دسىرەكە، ني قولدانسا، دكەرشاق، درۋشاك، تورعايدا دسودىلكە، ني، ەتەسە دسەدولكە، ني قولدانسا، منە، بىزدىڭ پارا جاتقان دەپ وسىنداي تىلدەردى ايتقىزبا بولادى.

قازاق بالاسى بىر ۋلكە جوقمەن بىرەۋدىن الىپ، ۋشاسۋىنا ادەن بولادى، جانىر قاۋىلىڭ كەرەكتى جوق ماسەلەن، ورال، تورعايلىقتىڭ دابەدەگىن، دكەلەگىن، ددىراۋىن، دكەرەمەن، ددولا، قامسىن دموبين، نەگە المايمىز؟ الۋىن المايمىز: بۇلار ادەمى سوزدەر. ادەبىيەتكە كەرەكتى سوزدەر. ەكەرىپ- كەرىپ، دەگەن سوز ايتادا بار، دقامشا مەن جايىلا، دەگەن سوز قازاقتا بار، دسوي، دەگەن (دانا ەكى، دوقىم) سوز بىزدىڭ جاقتا جوق، بىراق كىشى جۇزدىڭ اقتىنلار تىلىن ادەبيەتتەن بار تىلى، ونى المايمىز بولمايدى. قازاقتىڭ وزىنەن جات تىلدەر كوبەيىپ، تايلا بەرسە، ولان تۇزاتۇ كەرەك: تىلىمىز سوندا باي بولادى. بوكەيلىكتەر دايمىشىك، مەن دورمان ساقشىسى، دەيدى ەكەن، بىرى اكەلدىگىز، تۇشاقتاي الايمىز، ادايلىقتار دماراۋ، دزەكەر سالىۋ، دەگەندى دمارسالىۋ دەيدى ەكەن - قويمىنما الامىز. تۇركىستاندىق تۇراعى، دەگەن اماشتى بىلەدى ەكەن - تامى الامىز. تورعايلىقتار دبىر سەلتەنسا، بىر دەگەندى دبىر قىزىل ۋي، بىر دەيدى ەكەن، وداتەرىس ەمەس. دبىر ماين، دوناي، دەيدى ەكەن- ابەدەن ۋاقسى، ۋ اڭابى دمۇروبكەدە ني بىرەۋ دبوبا، دەپ اتاماق ەكەن - قازاقتىكى بولسا-قابىل ەتتىك.

بىراق كەي بىر ەل تاتاردان، ارابتان، بوكدە ۋلدان تىل قولدانىپ جۇرسە، ونى المايمىز، ماسەلەن، بوكەيلىكتەر دجال اقى، نى دمالاياي (الاي) دەيدى ەكەن، دجال اقى، تۇرعاندا ونى الۋعا بولمايدى. الدا اي اتتارىن (دداليۋ.. قۇت.. ساۋىر، زاۋزا.....) الامىز، جوق باي ونى ايرىقشا سويلەسۋ كەرەك.

بىر ولكەنىڭ تىلىندە بىر ولكەنىڭ ادەبى كولىۋ- بىرىنىڭ بىرى تەماشىلاپ كولگەن تارىزدى ارسە. ول تالە قازاقتىڭ ارىلشىلىكتى. تەگىندە كيىمگە كوزدەرىمدە قايمانى جوق. تەماقتىڭ ۋلكەسى، كيىمنىڭ پىشىمى، ماشنىڭ مادەنيەت جۇزىندە، قانداي ەكەنىنە ايماق، كيىمى بايامى قالىبىنان ماز وزگەرمەگەن مالدىڭ سالتىدە ساياسىدا بالىن وزگەرمەگەن بولادى. مادەنيەت اداما سرتتان كىرىپ، شىنە قاراي بەرەگىلەيدى. ونەرلى ەلدىڭ كيىمىنە كوي تۇرمىسىندا ەلكتنۋ مىنى تاۋىر كورمەگىنىڭ نساندى، ونى تاۋىر كورسە ولدا ونى ورنىندە ۋيرەنەدى، قوستاناي، سەمەي قازاقتارى كيىمدەرىن شاشىلەپ، ورىس، تومايدا الىنگەن بولسا، ولار مادەنيەت جۇزىندە وزگە ەلدەردەن وزدى بولعانى، سىردانىڭ اداينىڭ بەدەنتىمە، زايسانىنىڭ قازاقتارى الى بايامى كەرىلىپ قولتىق، جۇزان ەتكى مەن جۇرسە، ول كەيىن قالعاندىعى نساندى. كەيىن قالعانى كولىۋ كەرەك ەمەس، جان اشىۋ، اياۋ، جاردەمدەسۋ كەرەك.

قازاقستاننىڭ ەل بولۋى؛ تۇتى جۇزىنىڭ باسى قوسىلۋى، قىر مەن سىردىڭ جانىراپ قايىسۋى بەرىدەن بەرىدە تۇرلى ونەگەنى جۇتىراق؛ كيىمدە، تىلدە، سالت، سانادا مىنداي ارالاسادى. قازاقتىڭ استانا ى قىزىل وردادا تۇرسا، وندامى باسقا ەلدەن بارعان ازاماتتار سىردىڭ تىلىنەن دە تەلمەن الادى: تۇركىستان ەلدەرىنىڭ دمۇزدە، دقوب، دقايىرە دەگەن تىل- دەرى جالپى قازاقتىكى بولىپ كەتەدى. قايدان كەلسەدە، قازاقتىڭ ۇلى بولسا، جاتىر قاماۋ كەرەك.

جۇسىپبەك.

4.34

شارۋانىڭ ەگىن قورالىن سايى قىلىپ بەرۋ كەرەك.

قۇۋاگشىلىقا كوپ ۇشىرايتىن ولكەلەردىڭ شارۋالارىنا جاردەم.

كەڭەستەر ورالى شارۋاشىلىعىنىڭ ەگىزى - اۋىل شارۋاسى. ونەرلى كاسىپ كەرەگىن اۋىل شارۋاسىنان الادى. اۋىل شارۋاسى كۇشەيمەسە، ونەرلى كاسىپ تە كۇشەيمەيدى. ءبىراق سونىسى، قۇۋاگشىلىق بولعاننان اۋىل شارۋاسى ءالى بولسا كەمدىگىنە بەتە الاي كەلەدى. كوپ ولكەنى مۇنىڭ ىشىندە قازاقستان جىل سايىن قۇۋاگشىلىقا ۇشىرايدى.

وسى كەمشىلىكتەردى ەسكەرىپ ورتالىق قۇۋاگشىلىقا ۇشىرايتىن ولكەلەردىڭ شارۋاسىنا جاردەمدەسىپ ونىمىن ارتتىرۋعا، قۇۋاگشىلىقا قارسى شارالار ىستەۋگە كىرىستى، بۇعان جەتكىلىكتى قارجى شىعاردى.

قۇۋاگشىلىقا ۇشىرايتىن ولكەلەردىڭ ىشىنە 1|636 مىليون دەسەتىنە ەگىن، وسى ىشىندە 3 مىليون دەسەتىنەدەن ارتىق ەگىستىك جەر ۇگىتىلىپ تارتىپكە سالىنىپ، 132 مىڭ ءۇي شارۋا تۇراقتى، ونىمدى جولعا قويىلادى.

قۇۋاگشىلىقا قارسى جۇمىس جۇرگىزىلەتىن اۋداندار: ەدىل بويى، سول تۇستى قابار، ورىنبور توڭىرەگى، قازاقستان، تاتارستان، باشقۇرت، قالماق، قىرىم، داعىستان رەسپۋبليكالارى تاعى باسقا سونداي قۇۋاڭ ولكەلەر قوسىلادى.

بۇل ولكەلەردىڭ بارىندە دە ەلدىڭ اۋىل شارۋاسى ارتتا قالعان، اۋدارا توڭكەرىپ قايتادان جاڭا جولعا سالماسا بولمايدى.

جۇرگىزىلەتىن جۇمىستار:

1) قونىستاندىرۋ، ارشارۋانىڭ ۋزىنە جەر كەسىپ بەرۋ.

2) مەر وكسۋ: الدى مەن بۇرىن سۋارىلمالى جەرلەردى سۋلاندىرۋ، قىسقا ەگىس ەگىپ قويعالاندىرۋ.

3) ەگىستى قۇۋاگشىلىقا شىدامدى قىلىپ جۇمىستاۋ.

4) قۇۋاگشىلىقا شىدامدى تۇقىمدار جەتىستىرۋ.

مۇنان باسقا مالشارۋاشىلىعى، قارجىستان ولكە كولىك، باقشىلىق، ماي، [illegible] بەرەلماڭ، [illegible] ازىق-تۇلىگىن وندىرەتىن زاۋىتتار اشىلادى.

بۇل جۇمىستاردىڭ الدى مەن جۇرگىزىلەتىنى جەردى پايدالانۋدى تارتىپكە سالىپ قويۋ. [illegible] جاڭا سۋلاندىرۋعا نەمەسە ەرى سۋلاندىرۋ.

ونان كەيىنگىسى شارۋانى جاڭا ونىمدى جولعا سالۋ. بۇلاردىڭ سوڭىنان جۇرگىزىلەتىنى اۋىل شارۋاسىنا جاردەمشى بولاتىن، اۋىل شارۋاسىنىڭ ازىق-تۇلىگىن وندىرلەيتىن كاسىپتەردى كۇشەيتۋ.

ەل شارۋاسىن جاڭا جولعا قويۋعا، قۇۋاگشىلىقا قارسى شارالار ىستەۋگە تالاپتانۋشى شارۋالارعا، ۋيەمدارعا، جۇمىسىنا قاراي ۇزاق، قىسقا ۋاقىتتى قارىز بەرىلىپ تۇرادى.

بۇل ءۇلى جۇمىستاردىڭ قازاقستان ءۇشىن ماڭىزى اسا زور.

قونىستاندىرۋ جۇمىسى بولسا، بۇل قازاقستان ۇكىمەتىنىڭ تولعانىپ وتىرعان جۇمىسى. ورتالىق جاردەم كورسەتكەندە جۇمىستىڭ العا باسۋى انىق.

الدى مەن بۇرىن سۋارىلمالى جەرلەر سۋلاندىرىلاتىن، قۇمدى جەرگە ەگىس ەگىلىپ قويعالاندىرىلاتىن بولسا، قازاقستاننىڭ ولە تۇسى گۇبەرنەلەرى مەن قاراقالپاق وبلىسى ءۇشىن ۇلكەن كوزى مەن كۇتىپ وتىر.

ەگىستى قۇۋاگشىلىقا شىدامدى قىلىپ جۇمىستاۋ بولسا، قازاق ەلىنىڭ قانشادان شەگىنىپ كەلە جاتقان وسى قۇۋاگشىلىق بولاتىن.

شارۋانى جاڭا ونىمدى ەلىم جولىنا قويۋ قازاقستاننىڭ ەگىزگى ماسەلەلەرىنىڭ ءبىرى. جىلىنا مالى جۇتقا ۇشىراپ، ستەرلىك اشتىق الا الماي، ەگىنگى ونبەي جۇرگەن قازاق ەلى بۇل جۇمىستى قۇشاعىن جايىپ قارسى الادى.

تەك باسقارۋشى كورسەتۋشى كەرەك. باسقارۋشى بولسا ەلدىڭ مەنىڭ اسى ەلدىگى [illegible] بۇل جۇمىستاردى جۇزەگە اسىرۋ. قازاقستاننىڭ اۋىل شارۋاسىنىڭ جاعدايلارى، مۇقتاجدارىن ەسكە الىپ كەڭەسىپ ۇيرەنەتىن ءتىز جۇمىستارى (بۇرىن سۋارىلمان جەردى سۋلاندىرۋ سياقتى) الدى مەن جۇرگىزۋدىڭ شاراسىنا كىرىسۋ.

بۇلار، قازاقستان ۇكىمەتىنىڭ الدىنداعى زور مىندەتتەر.

پايان.

جالى قارىز سەرىكتىگى.

جالى قارىز سەرىكتىگى 1925 جىلى مارتتىڭ 2-ىندە اتباسار ۋيەزىنىڭ [illegible] 470 سوم تازا پايدا قىلعان. بۇل پايدا [illegible] جۇمسالماق بولىندى:

1. سەرىكتىكتىڭ [illegible] 2/4 سوم
2. [illegible] 56 سوم
3. [illegible] 70 سوم
4. [illegible] 37 سوم
5. [illegible] 23 سوم
6. [illegible] 23 سوم

[illegible]

پارتيا تىرشىلىگى

پەرادار - كومەنەس.

(تۇركىستان ۋيەزى)

جاڭا قورعان بولىسى 4-اۋىل ارامانى ابەن جارىمبەت ۇلى كەڭەس ۇكىمەتى كەلىسى مەن پارتياعا جازىلعان بولار. ول ۋاقىتتا جالعىز ءوزىنىڭ ەكى قاتىنى بار ەدى.

پارتياعا جازىلۋدان ماقسۇتى، كەڭەس، پارتيا جۇمىستارىن كوتەرۋ ەمەس، تويىمسىز ۋاقىتى، جاڭا قارا باسىنىڭ قامى ەدى.

ەلدەگى مومىن شارۋالاردىڭ جابى بەلگىلى ەدى: كومەنەستەندە، بايدان دا، مەلدەسىندە، مەڭ ايالى ورىس قالپاعى كيگەن ونىڭ اياق تاندا قورقادى.

ابەكەڭ، ءومىرىنىڭ قورقىتقاننان پايدالانىپ، ەگەر ءتىسى بولسا الەگە كورسەتكەن كورسەتە باستاعان. بىرەۋدىڭ داۋى بولسا، ۇكىمەتكە جىبەرتپەي ءوزى سوت، ءوزى قان بولىپ، دەگەنىن ىستەتىپ جۇردى.

كەدەيدىڭ قاتىنىن ايىرىپ، باي-مىرزاعا قوسىپ جىبەرەتىن مىنەزى تاعى بار.

تىمىي كەلە ەكى قاتىنعا قاناعات ەتپەي، ءۇشىنشى قاتىندىققا تاعى ءبىر ايەل الادى. سول سەبەپتەن 1923 جىلى پارتيادان شىعارىلادى.

پارتيادان شىعىپ قالعان سوڭ ابەكەڭ تاعى ءبىر ادىس تاۋىپ الادى: ول بىشانعا بارىپ قول بەرەدى. كەشە كومەنەس بۇگىن پەرادار بولادى.

ءبىراق، ابەكەڭ پەرادارلىققا كوپ تۇراقتامايدى. 1925-جىلى كومەنەستىككە تاعى دا جازىلادى.

ابەكەڭنىڭ كازىردەگى ەلى كۇشتى، ءوزى ءوتىمدى. ەكى-ءۇش جۇما بازاردا جاتىپ، داۋ بىتىرەدى.

ءبىر مىسال: ءوزى مەن اۋىلداس ماتەن اسقار ۇلى دەگەن قارا قاسقا كەدەيدىڭ ايەلى، بازار ىشىنە تىركەلە تانىسا كەلسە، ابەن پەرادار:

- ويانىڭ تۇگى جوق، كەدەي، سەن ونىڭ قاتىنى بولامىن دەپ قالما. سەنى باي مىرزاعا ۇيلەپ وتىرمىن، دەپ قاتىندى جىبەرەدى.

ابەننىڭ جىلانشا شاققان قاتتى سوزىنە ايەل سورلى كونە قويادى. جىلامالعان ارىز جازىلىپ بول اتكومعا بەرىلەدى. ءبىر كۇننىڭ ىشىندە جۇمىستى ءبىتىرىپ، ايەل بىرەۋگە كەتىپ كە بەرىلەدى.

ەكى كوزى قىزارىپ، جىلاپ سورلى ماتەن ءجۇر.

ءتيىستى ورىندار ابەكەڭنىڭ قاسيەتتى قولىن ءبىر ۇستاپ كورسە جاقسى بولار ەدى.

مۇلىكىن.

تۇرعاۋشى كەرەك.

تۇركىستان ۋيەزى، شىلىك بولىسى، ەكىنشى اۋىلدا، جاستار ۋاسى [illegible] 1922 [illegible]

[illegible]

كەتتە ءجۇن سىلىپ، جوبا كورسەتىپ تۇرىپ ەدى. [illegible]

[illegible] سوعىپ، [illegible] جۇمىسى كوكىلەگەنىمىزدى ۇيتكەنى جومارعى، ورتا دارەجەلى مەكتەپ وقۋشىلارى جازى دەم السا كەلە.

[illegible] ءى مۇقامبەت ۇلى.

ربىدەر جۇمىسكەرلەرى، پولشا ۇكىمەتىنە قاتتى نارازىلىق بىلدىرەدى.

بيەرالدىڭ 5-ى كۇنى پولشانىڭ [illegible] قالاسىنداعى تۇرمەدە جاتقان 150 توڭكەرىسشىلەردىڭ سەسىز تالگرام [illegible] قابار الدىق:

«پولشا ۇكىمەتىنىڭ ۋزىرلەرىنە، تۇرمە [illegible] ايتىپ [illegible] نارازىلىق [illegible] تۇرمەدەگى ساياساتتىق تۇتقىندا بارىمىز 150 ادام اشتىق جاريالادىق دەيدى. (اشتىق جاريالاۋ، تۇرمە تارتىبىنە [illegible] بولماي، كەشىلىك سوراپ، بەرىلەتىن كۇندە تاماق، سۋ [illegible] ءوز-ءوزىن اشتىق [illegible])».

كەشكى ساعات 6-دا وسى تالگرام تۋرالى بارلىق ربىدەر جۇمىسكەرلەرىنىڭ جالپى جينالىسى بولدى. [illegible] كەيىن تومەندەگى قاۋلى شىعارىلدى:

«ءبىز [illegible] جۇمىس [illegible] 600 مىڭ جۇمىسكەر جانا قىزمەتكەرلەر، [illegible] 150 توڭكەرىسشىل [illegible] پولشا [illegible] اشتىق جاريالادى، [illegible]

كەيىن، پولشا ۇكىمەتىنىڭ قان شاي-[illegible] جاۋىزدارىنا قاتتى نارازىلىق جاريالايمىز. جالپى جەر ءجۇزى [illegible] تۇرمەلەرىندە [illegible] توڭكەرىسشىلدەرگە جاردەم كورسەتۋگە [illegible]».

[illegible]

بيەرالدىڭ 6-دا جانا زور [illegible] بولعان ربىدەر جۇمىسكەرلەرى پولشى [illegible] لاعىنەت وقىلدى.

ابدىلقادىر [illegible] ۇلى.

جەرگىلىكتى كەڭەس مەكەمەلەرىنىڭ جۇمىسىن باقىلاۋ

(قازاقستاننىڭ زاڭ كامەسەرى ما[illegible] ۇلىنىڭ ماقالاسى)

بۇركەرەل مەكەمەلەرىنىڭ ءبىر مىندەتى - گۇبەرنەلىك، ۋيەزدىك كەڭەس كامىيتەتتەرىنىڭ، جەرگىلىكتى كەڭەس مەكەمەلەرىنىڭ جۇمىسىن باقىلاۋ. مۇنىڭ ءۇشىن بۇركەرەل مەكەمەلەرى جومارىندا اتالعان مەكەمەلەردىڭ ماجىلىستەرىنە ادامدارىن جىبەرىپ، ولاردىڭ بۇيرىق، قاۋلىلارىنىڭ كوشىرمەسىن قاراپ زاڭعا جاتپايتىندارىن تىيىسىنشە گۇبەرنەلىك، ۋيەزدىك كەڭەس كامىيتەتتەرىنە جىبەرىپ تەكسەرتەدى. جەرگىلىكتى مەكەمەلەردىڭ قاۋلىلارىن بۇركەرەل مەكەمەلەرى مەن ۋيلەستىرىپ وتىرۋ ءتارتىبىن ورناتادى. بۇل ايتىلعان جۇمىستار وتكەن سەنبى جىلدىڭ ىشىندە ادەۋىر العا باستى.

وتكەن جىلدىڭ ىشىندە گۇبەرنەلىك كەڭەس كامىيتەتتەرىنە قالعارىلعان سۇرانىپ 33 ءىس (قاۋلى، بۇيرىق) جىبەرىلدى؛ ونىڭ ىشىنەن 25 قالدىرىلدى.

ۋيەزدىك كەڭەس كامىيتەتتەرىنە جىبەرىلگەن مۇنداي ىستەر 150. 1923|24 جىلدا تەك 37. مۇنان بۇركەرەل مەكەمەلەرىنىڭ جەرگىلىكتى كەڭەس مەكەمەلەرىن باقىلاۋدى كۇشەيتكەنى كورىنەدى.

قالدىرۋعا جىبەرىلگەن قاۋلى، بۇيرىقتارعا قاراعاندا كەي جەرلەردە كەڭەس مەكەمەلەرى زاڭعا سىيمايتىن قاۋلىلار شىعارىپ، زاڭعا سىيمايتىن ىستەر ىستەپ وتىرعان. مىسال ءۇشىن وندا ىستەردىڭ ءبىر نەشەۋىن كورسەتىپ وتۋگە بولادى:

1) 1925 جىلى مارت ىشىندە 5-قازاقستاندىق كەڭەستەر سىيەزىنە بارا جاتقان وكىلدەر ەلدەن ات، كولىك العان.

2) جاسىرىن قىزمەتكەردىڭ اكەسىن اۋىلدان قالاعا ايدۋ ءۇشىن ەلدەن ۇلاۋ العان.

3) ۋيەزدىك كەڭەس كامىيتەتتەرىنىڭ ءبىرى ۋيەزدەن شەتكە كوشۋشىلەردى توقتاتۋعا [illegible] قاۋلى شىعارعان.

4) مەكتەپ باستىعىنىڭ بايلاردان ايىرىلعان ايىلى ىرزالىعى مەن العان قاۋلىنى جاۋىپ تاستاعان بولعان.

5) گۇبەرنەلىك كەڭەس كامىيتەتتەرىنىڭ ءبىرى ءبىلىم تىيىسىنەن ساقتاندىرۋ، كۇن سايىن ۋيلىس سەپىرىپ تۇرۋ تۋرالى قاۋلى شىعارىپ ونى ورىنداماداندارى [illegible] جۇمىسقا الۋعا [illegible] تارتىرۋعا ءتارتىپ شىعارعان.

بۇل مىسالدار ەل ىشىندەگى گۇبەرنە، ۋيەزدەگى جاۋاپتى قىزمەتكەرلەردىڭ توڭكەرىس زاڭىن ورناتۋدىڭ ماڭىسىنە تولىق ءتۇسىنىپ جەتپەگەنىن كورسەتەدى.

سونىقتان قازاقستان ىشىندە توڭكەرىس زاڭىن دۇرىس ورناتىپ، زاڭنان تايۋشىلىقتى جويۋ ءۇشىن ءالى بولسا كوپ ەڭبەك سىڭىرىپ، كوپ جۇمىس ىستەۋ كەرەك.

ءتىلشى قابارلارىن زەرتتەۋ.

بۇركورەل مەكەمەلەرىنىڭ ەلدەگى ماڭىزدى جۇمىستارىنىڭ ءبىرى - گازەت بەتتەرىندە باسىلعان ءتىلشى قابارلارىن زەرتتەپ ايىپتىلاردى جاۋاپقا تارتۋ؛ ءتىلشىلەردى قاس ادامداردان (ءتىلشىنىڭ قاس-ەلەرى مەس) قورعاۋ.

وتكەن جىلدىڭ ىشىندە بۇركورەل مەكەمەلەرى 2125 ءتىلشى قابارىن زەرتتەپ كوبىن تەرگەۋگە جىبەردى؛ 89-ىن سوتقا جولدادى؛ 21-ىن قىسقارتتى. 1923|24 جىلى 181 ءتىلشى قابارى زەرتتەلىپ ەدى. مۇنان بۇركورەل مەكەمەلەرىنىڭ ءتىلشى قابارلارىن زەرتتەۋدە كۇشەيگەنى كورىنەدى.

سول سىقىلدى ءتىلشىلەردى قورعاۋ جۇمىسىندا بۇركورەل مەكەمەلەرى اسا زور سالدى.

وتكەن جىلدىڭ ىشىندە ءتىلشىلەردى قۋدالاۋ، ولتىرۋگە وقتالۋسى 6 بولدى. ءتىلشىلەردى ولتىرۋشىلەر، قۋدالاۋشىلار بۇركورەل مەكەمەلەرىنىڭ قاداعالاۋى مەن تىيىستى جازالارىن تارتتى.

العان بەرىلگەن ارىزداردى زەرتتەۋ.

گۇبەرنەلىك بۇركورەلدار مەن ولاردىڭ جاردەمشىلەرىنە جەرگىلىكتى قىزمەت ادامدارىنىڭ جەرگىلىكتى مەكەمەلەردىڭ ۋسىنىسىن وتكەن جىلدىڭ ىشىندە 1283 ارىز بەرىلدى. ونىڭ ىشىنەن 1110-ى تىيىستى جەرىنە جولداندى. 1923|24 جىلدا مۇنداي ارىزدار تەك 295 قانا بولىپ ەدى. مۇنداي ارىزداردىڭ كوبەيۋى بۇركورەل مەكەمەلەرىنىڭ ەل اراسىندا جۇمىسىنىڭ كۇشەيگەنىنە دالەل. ۋيتكەنى بۇل ارىزداردىڭ كوبى بۇركورەلگە [illegible] ەل ىشىنە [illegible] ارىزدار.

ءالى بولسا كەمشىلىكتەر از ەمەس، ءبىراق پارتيا باسشىلىعى مەن ول كەمشىلىكتەردى جويىپ كوزدەگەن مەقساتقا جەتۋىمىز انىق.

دەن ساۋلىق جايىندا.

قۇراساننىڭ بەت الىسى جامان.

كىركىشە ناۋ [illegible] بولىسىندانى 7-ىنشى اۋىلدا قۇراسان اۋرۋى بىلىنگەلى اي جارىم بولدى. شۇلەم اۋىلىنان 4 بالا قازالادى. دەرتتىڭ تىعايى جاپىسىز. بۇل اتكوم قابارلانىپ ەدى. ءبىراق جاردەم بولعان جوق. دەن ساۋلىق مەكەمەسى بار دەپ ەستىمەيمىز. ەگەر ەل ىشىندە جاردەمەن كورسەتىپ الاقاندارىن شاپالاقتاپ جۇرت تۇۋانالى وتىر. ەل بالاسى.

ەگىلمەسە دەكەن.

[illegible] 25-26 [illegible] جىلعى [illegible] (قازد[illegible]) جوق. بۇعان [illegible] بولار ەدى.

بۇل جىلدىڭ ىشىندە جوقشىل.

سۇزەك سىقىلدى اۋرۋلاردا بار. ءبىراق ۇكىمەت دارىگەرى جوق. [illegible] باقسىلار ەلدى الداپ جۇرگەنمەن تۇلك بىتىرەرى جوق قوي. بۇلاردى ەسكەرۋ كەرەك ەدى.

جۇسىپبەك ابى ۇلى.

تۇيەگەشتەر شارۋاسى.

قازالى - بيەرالدىڭ 25-ى كۇنى قازالى [illegible] 2 قازاق جىگىتى ءبىر جاسىن ورىس ايەلى تۇر.

[illegible] ادام شىعىپ، اندا تۇرعان قازاق ايەلى كىرىپ كەتىپ ەدى، ءبىر ورىس ايەلى تۇيەگەشتەپ قۇۋىپ شىقتى. الگى تۇيەگەشتەر ايەل اۋرۋ [illegible] ءبىراق جوندى [illegible] كوبىن [illegible] قازالى قالاسىنان [illegible] قازاق جىگىتى [illegible] ما ەكەن؟ دەسەڭ.

نۇرلان.

اۋىلدى موگىسىز قىلىۋ كەرەك.

قىزىل وردادا.

پۇركەرەل قاتارى.

گۋبەرنەلىك پۇركەرەلدىڭ
جاردەمشىسى شاتبەك ۇلى.
قانشىسى ابتاقى ۇلى.

باسقارمادان جاۋاپتار

ا. دزار ۇلىنا ـ ارىزدىڭ ۇيەز
دىك سالىق كومەسەسىنە جىبەرىلەدى.
ا. تۇقمامبەت ۇلىنا ـ سەن
قامزىڭ باسىلماسى ۇيگە تۇرۇ
كەرەك ەدى. بۇدان بىلاي جاي قامزدا
كوشىرىپ جىبەرسەڭىز بولادى.
ا. باللاسىنا ـ باسىلمادى.

ۋاقىتشا شىعارۋشى:
مايلى ۇلى بەيىمبەت.
Вр. редактор: Б. Майлин.

قولا ئالىۋى.

قىزىلوردا باسپاسانىڭ

г. Кзыл-Орда типографии Казгосиздата   Казглавлита № 129 Тираж 7600 экз.